

Valaši z konopí vyráběli oděvy, pytle i lana

Konopí je v poslední době hojně diskutovaným tématem, a to především pro své psychotropní účinky.

Tyto jeho pomíjivé vlastnosti však v minulosti nikoho nezajímaly. Konopí seté se už od pradávna pěstovalo především pro využití k výrobě textilu. Je dokonce považováno za vůbec nejstarší textilní rostlinu.

Nejinak tomu bylo na Valašsku, kde se konopí pěstovalo ve větší míře spíše v jeho teplejších oblastech na jihu regionu. Dokládá to i výpověď staříčka z Francovy Lhoty: „Len mňěl snád' každý, keřísi mňěli naseté aj konopí“.

Výroba textilií z konopí byla dříve práce velmi časově i fyzicky namáhavá. Začínala na jaře na poli, kde se vysévala semínka konopí, z nichž vyrůstaly dvojí rostliny – samčí (zvané i poskonné) a samičí (hlavaté) obsahující semena. V létě se proto muselo sklízet nadvakrát. Samčí konopí se sekalo už v červenci a ihned poté ho ženy týden máčely – uložily do vodní lázně nebo je nechaly několik týdnů rosit na louce. Samičí konopí se sklízelo po dozrání semen v září a po odrhnutí

VÝROBA PROVAZŮ. Na Valašsku se z pevných konopných nití „krútily“ provazy.

Foto: archiv Muzea regionu Valašsko

semen se rovněž močilo nebo rosilo. Teprve na konci podzimu se z konopných stonků lámáním a česáním získávalo vlákno potřebné k výrobě textilu.

Náročně získané konopné vlákno je hrubší a pevnější než lněné, proto se v minulosti používalo především k výrobě provazů a lan či hospodářských textilií, jako pytle, plachty apod. Méně se z něj zhotovovaly oděvy a když už, tak většinou v podobě všed-

ních součástek oblečení nebo podšivek, kapes apod.

Význam konopí v textilní výrobě postupně během 19. století upadal z důvodu dovozu levné bavlny z kolonií. Současné výzkumy však upozorňují na vynikající vlastnosti konopných vláken – např. zadržování UV záření, dobrý odvod potu, antiseptičnost, tlumení kožních plísňových onemocnění apod.

• **Milada Fohlerová, etnografka,**
Muzeum regionu Valašsko